

መብራህርሂ ናይ «መፍረስቲ ኢስላም»

ኢማም ዳዕዋ ሸይኹል ኢስላም
ሙሓመድ ቢን ዓብዱል ወሃብ ቢን ሱለይማን አት-ተሚሚይ
ረቢ ይርሓመሉን በቲ ገፊሕ ጀነቱ ያእትዎን

መብራህርሂ ዝኸበሩ ሸይኽ
ሀይወም ቢን ሙሓመድ ጀሚል ሰርሓን
ሕሉፍ መምህር ኸቡር መስጅዱ ነበውይን
ናይ ታእሲላል ዒልምይ ዌብሳይት ሓላፊን
<http://attasseel-alelmi.com>

ተርጓም:

ሙሓመድ ማሕሙድ/ራያ

ንዑኡ፣ ንወለዱን እዚ ኪታብ ንክወፅእ ሓገዝ ንዝገበረን ኩሉ

ረቢ ምሕረቱ ይግበር

ቀዳማይ ሕታም

መሰሉ ብሕረ ዝተሓለወ

إلَّا من أراد طبعه أو ترجمته لتوزيعه مجَّانًا بعد مراجعة المؤلف

الرجاء التَّواصل على:

islamtorrent@gmail.com

**መሰረታዊ ፅሑፍ
መፍረስቲ ኢስላም**

**ረቢ ይርሓሙሉ ሞ ሸይኹል ኢስላም ሙሐመድ ቢን ዓብዱል ወሃብ ኸምዚ ይብል፡
ብሽም አላህ እቲ አዝዩ ራህራህን አዝዩ ዝሓዝንን ዝኾነ
መፍረስቲ ናይ ኢስላም ዓሰርተ ምኺኖም ፍለጥ!**

ቀዳማይ፡ ብመግዛእቲ ንአላህ ሸርካ ክትገብረሉ፡ ልዑል ጎይታና ኸምዚ ይብል {አላህ ንዑኡ መሻርኽቲ ኸግበረሉ አይምሕርን እዩ። ካብዚ ወፃኢ ንዘሎ (ሓጢአት) ንዝደለዮ ይምሕር። ...} (አን-ኒሳእ 48) ብኸሊእ ቃሉ {...እነሆ! ብአላህ መሻርኽቲ ንዝገብር ሰብ አላህ ጀነት ንዑኡ ብርግፅ ሓራም ገይርዎ። መንበሪኡ ሓዊ እዩ። ንወፃዓት ድማ ረዳኢ ዮብሎምን} (አል-ማኢዳህ 72) ንኸሊእ ኢልካ ምሕራድ ህዑን ካብኡ እዩ። ንአጅናን ወይድማ ንቀብሪ ከምዝሓርድዎ ዓይነት ማለት እዩ።

ኸልአይ፡ አብ ሞንጎኡን አላህን ብዱዓ ዝፀውዖምም፣ ሸፋዓ (ዕርቂ ረቢ) ዝሓዩም፣ ዝምከሐሎም ዝኾኑ ሞንጎኛታት ዝገበረ ካፊር ንምኺኑ ኢጅማዕ (ሓድነት ድምፂ ዑለማታት) ዘለዎ እዩ።

ሳልሳይ፡ ሙሸሪኪን ካፊር ምኺኖም ዘየተቀበለ፣ ወይ ድማ ካፊር ንምኺኖም ዝትጣራጠረ ወይ ህዑን መንገዶም ቅኑዕ ገይሩ ዝሕሰብ ካፊር እዩ።

ራብዓይ፡ ዝኾነ ይኹን ዓይነት መምርሒ ካብ ናይ ነብዩ ﷺ መምርሒ ብዝሓሸ ዝተማልኸ ገይሩ ዝእምን፣ ወይ ድማ ናይ ኸልእት ሕግታት ካብ ናይ ነብዩ ﷺ ሕግታት ዝሓሸ ገይሩ ዝእምን - ከምቶም ስራሕቲ ሰብ ዝኾኑ ሕግታት ካብ ሕጊ ነብይና ﷺ ዘብልፁዎ ዓይነቱ - ካፊር እዩ።

ሓምሻይ፡ ነብዩ ﷺ ሒዞም ካብ ዝመፁዎ (መምርሒ) ሓንቲ እኳ እንተፀሊኡ ዋላ ዝሰርሐሉ እንተኾነ ህዑን ብዝደገድስ ካፊር እዩ።

**ናይ {መፍረስቲ ኢስላም}
መብራህርሂ**

ሸድሻይ፡ ካብ ነብዩ ﷺ ሃይማኖት ብዝኸነ ነገር ወይ ድማ ብዓስቢ ረቢ ወይ ሎን ብመቅፃዕቱ ዝሕጽጽ ካፈር ኮይኑ እዩ፤ ነዚ መርትዖና ዝስዕብ ቃል ኣለህ እዩ፡ {...«ብኣላህ፣ ብዓናቅጡን ብልኡኹን ትሕጽጽጽ ዲኹም ኔርኩም?» በሎም። (65) ሰብብ ኣይትግበሩ፤ ብርግፅ ድሕረ ምእማንኩም ኸሒድኩም ኢኹም።...}(ኣት-ተውባህ 65-66)

ሸውዓይ፡ ሲሕሪ - ከምኒ መስተፋቅርን መስተፃርርን ዓይነቱ ሎን - ወይ ዝሰርሐ ወይ ድማ ዝፈተወ ካፈር እዩ። ነዚ መርትዖና ዝስዕብ ቃል ልዑል ኣለህ እዩ፡ {...ንሕና ፈተና (ጥራይ) ኢና ኣይትኸሓዱ» ክሰብ ዝብሉ ወላ ሓንቲ ኣየምህሩን።} (ኣል በቀራህ 102)

ሸምናይ፡ (ኣብ ሞንጎ ፅልኢ ሙስሊሚንን ሙሽሪኪንን) ንሙሽሪኪን ኣብ ልዕሊ ሙስሊሚት ሓገዝን ረድኤትን ምግባር። መርትዖና ዝስዕብ ቃል ልዑል ኣለህ እዩ፡ {...ኣብ ሞንጎኹም ረዳኢ ገይሩ ዝሕዘም ንሱ ምስኣም እዩ። ኣለህ ወፃዕት ህዝብታት ኣየቅንዕን። } (ኣል ማኢዳህ 51)

ታሽዓይ፡ ልክዕ ከምቲ ኸዲር ካብ ሙሳ ﷺ ሸሪዓ ወዲኡ ዝነበረ ንገለ ሰባት ሎን ካብ ነብዩ ሙሓመድ ﷺ ሸሪዓ ኸወጡ ይኸእሉ እዮም ኢሉ ዝኣምን ካፈር ኮይኑ እዩ።

ዓሽራይ፡ ብዘይመሃሮን ብዘይሰርሐሉን ካብ ዲን ናይ ኣለህ ዝባኑ ዝሃበ። ነዚ መርትዖና ዝስዕብ ቃል ልዑል ኣለህ እዩ፡ {...ብዓናቅጡ ጎይታኡ ካብ ዝተዘከረን ካብኡ ዝባኑ ካብ ዝሃቡን ሰብ ንላዕሊ ዝበለፀ ግፍዐኛ ሙን ኣሎ? (የለን)፤ ንሕና ካብ ግፍዐኛታት ሕን ፈይይቲ ኢና} (ሰጅዳህ 22)

ተገዲዱ ክሰብ ዘይኮነ ነዘም ኣፍረስቲ ዝገብር ብፀዎታዕ ይግበሮ ወይ ብቁምነገር ወይ ኸዓ ፈሪሑ ፍልልይ የብሉን። ኩሎም ድማ ሓይገኛ ዝኾኑን ንብዙሕ ግዜ ዝረኣዩን እዮም። ሙስሊም ዝኾነ ሰብ ሎን ክጥንቀቅን ካብ ባዕሉ ስግኣት ክሓድረሉን ይግባእ። ቁጠዕ ናቱን ዘሰቁ መቅፃዕቱን ካብ ዘስዕብ ብኣለህ ንሕሎ። ሰለዎት ረቢና ካብ መላእ ፍጥረት ብሉፅ ብዝኾኑ፣ ብስድራኦምን ብብጻቶምን ይኹን።

መብራህርሂ

መእተዊ ናይ ሸይኽ

ብሽም ኣላህ እቲ ኣዝዩ ራህራህን ኣዝዩ ዝሓዘንን ዝኾነ መፍረስቲ ናይ ኢስላም ዓሰርተ ምዃኖም ፍለጥ!

ዑለማታት ንምንታይ እዮም ፅሑፋቶም ብቢስሚላህ ዝጅምሩ?

ብኽቡር ሽም ረብና በረካን ቅንዕናን ከም ምድላይ

ረቢ ይርሓመሎም ንቀዳሞት ከም መርኣያ ምስዓብ

{ንኣላህ ብምዝካር ዘይተጀመረ ነገር ኩሉ ጉማድ እዩ} ዝብል ሓዲሥ ዶዒፍ እንተኾነ `ውን (ንልክዕ መልእኽቱ) ትርጉም ከም ምሃብ

ብኣላህ ብመፃኢፍቱን ብነብያትን (ዓለይሂሙ ሰላም) ከም ምምራሕ

ብቁርኣንን ሓዲሥን ቁፅሪ እንተተዘኪሩ:

ብቁርኣንን ሓዲሥን ካብቲ ዝተበሃለ ቁፅሪ ንላዕሊ እንተረኺብና እቲ ዝተበሃለ ቁፅሪ ትርጉም ኣይህልዎን። ማለት: ብመሰረት ቁርኣንን ሓዲሥን ካብቲ ዝተጠቅሰ ቁፅሪ ዝያዳ ይውሰኽ። ንኣብነት: “ሓሙሽተ ነገራት ካብ ተፈጥሮ እዮም።...” ከምኡ `ውን “ሸውዓተ መጥፍኢታት ተጠንቀቁዉን...”

ብቁርኣንን ሓዲሥን ካብቲ ዝተበሃለ ቁፅሪ ንላዕሊ እንተዘይረኺብና ግን እቲ ዝተበሃለ ቁፅሪ ትርጉም ይህልዎ። ማለት: ኣይውሰኽሉን። ንኣብነት: ብሓዲሥ ጅብሪል ዝመጡ ብዝሓት ኩርናዕ ኢስላምን ኢማንን

ናይ {መፍረስቲ ኢስላም} መብራህርሂ

አብ ገለ እዋን ተዘኪሩ ትርጉም ዘይህልዎ እንተኾይኑ ንምንታይ ደአ እቲ ቁፅሪ ይዝከር?

እዚ ካብ ናይ ነብዩ ﷺ ፅቡቅ ሜላ ምምሃር እዩ። ነዚ ዝገብሩሉ ምክንያት ካብቶም ዝሰምዑዎም ዘለው ሰባት ቦቲ ኮፍታኦም ንዝተብሃለ ድሕሪ እዋን ብቀሊሉ ንክመጡምን ኣዐርዮም ንክሕዙዎን ስለዝደለዩ እዩ። “ሰለስተ ዝምሕላላን ነገራት ኣለው። ዝፀውዑኩም ነገር ‘ውን ኣለኒ ብቃልኩም ሓዙዎ፤ ‘ሶደቃ ካብ ገንዘብ ባሪያ ኣይቅንሱሉን...”

ንምንታይ ኢና ብዛዕባ መፍረስቲ ናይ ኢስላም ንመሃር?

ንክንጥንቀቅን ኣብኣን ንክይንወድቅን ረብሓ ኣለዎ። እኳ ደኣስ ዝለዓለ ረብሓ ካብ ዘለዎም እዩ። ከምቲ ዉዱእና ንክይነጥፍእ ዉዱእ ዘጥፍኡ ነገራት ንመሃር፤ ሶላትና ንክይጠፍእ ሶላት ዘጥፍኡ ነገራት ንመሃር ማለት እዩ። ሑዚይፋ ኢብኑል ዮማን ረድዮላሁ ዓንሁ ኸምዚ ይብል፡ “ሰባት ንልኡኽ ኣለህ ﷺ ብዛዕባ ፅቡቅ ነገራት ይሓትዎም ነይሮም፤ ኣነ ድማ ንክዮጓንፈኒ ፍርሒ ብዛዕባ ሕማቅ ነገራት ይሓትዎም እዮ ነይረ።”

ናይ ኢስላም መፍረስቲ ማለት እንታይ እዩ?

እዚኦም ኢስላሙ ዘዕንውን ካብ ኢስላም ናብ ዓብይ ኩፍሪ ዘውፅኡዎን እዮም። ኢስላም ማለት <ዓርስኻ ንኣለህ ኩለመዳይኻ ብሕታዊ ጌርካ (ብተውሒድ) ክትህብ፤ ብምእኩዝነትካ ንዑኡ ክትስዕብ፤ ካብ ሽርክን ሰባት ሽርክን ዓርስኻ ክተፅህ እዩ።>

<p>ብቁፅሪ ዝተዓቀቡ ድዮም ኹ? ብቁፅሪ ዝተዓቀቡ ኣይኮኑን ንምንታይ ደአ “ዓሰርተ እዮም” ኢሉ? ነቶም ሓደገኛታት ብቃልካ ንክትሕዞም</p>	<p>እዚኦም መፍረስቲ ኣብ ሞንጎ ዑለማታት ሓድነት ድምዒ ኣለዎም ዶ? እዉ!</p>	<p>ዑለማእ ንምንታይ እዮም ሓደ ሓደ ጊዜ መፍረስቲ፣ ሓደ ሓደ ጊዜ ድማ መዝረግቲ ኽለእ ጊዜ ኹዓ መዕነውቲ ዝብሉ? ንተምሃራይ ምእንታን መማረዒ ምብዛኹ እምበር መልእኽቲ ሓደ እዩ። ናይ ዉዱእ/ኢስላም መፍረስቲ፣ መዕነውቲ ሶላት፣ ዶም ዝዘርጉ ከምንብሎ ማለት እዩ።</p>	<p>ትርጉማ: ረቢ ሰላምን ሓለዋኡን ይግበረልና ፣ ሞ ንሙስሊም ካብ ኢስላም ናብ ዓብይ ኩፍሪ ዘውፅኡዎ እዮም።</p>
---	---	---	--

ናይ {መፍረስቲ ኢስላም} መብራህርሂ

ከምብሓፈሻ ኸ ምቁፃር ይከአል ዶ? እው:

<p>ፕርጣረ: ፃውዒት ነብዩ ፪ በዊሑዎም ዘይአመኑ ሰባት ካፊር ንምኽኖም ዝጣራጠር</p>	<p>እምነት: ብዜካ ብአላህ ብኸሊእ ጥቅሚ ከምዝርከብ ምእማን</p>	<p>ምግባር: ከም ሲሕሪ ዓይነቱ</p>	<p>ቃል: ንአላህ ፪ ወይ ንልኡኹ ከም ምፅራፍ ዘበለ</p>
---	---	---------------------------------	--

ነዘም ዓሰርተ መፍረስቲ ነብዩ ፪ ዘኪሮሞም ዶ? እንታይ ከ እዩ መርትዖኡ?
 እው! ነዘም ዓሰርተ መፍረስቲ ነብዩ ፪ ዘኪሮሞም እዮም። እኳ ደአስ መፍረስቲ ኢስላም ኩሎም ካብ ቁርአንን ሓዲሥን መርትዖ አለዎም። ልዑል አላህ ኸምዚ ይብል {ብኸምዚ (እቲ ሓቂን) መንገዲ ዓመፅቲን ብሩህ ንክኸውን ዓናቅፅ ንገልፅ።} (አል አንዓም 55)

መፍረሲ ንዝገበረ ሰብ ዝረአዩ ወይ ድማ ዝፈለጠ ኩሉ ዶ ፍርዲ ኩፍሪ ይህቦ?
 አይኮነን! ብውልቃውነት ካፊር ንምባል`ማ ብፍልጠቶም ዝሰርሑ ናብ ዝኾኑ ሸሪዓዊ ዳዖኑ ዑለማታት ምምላስ ግድን እዩ። ልኡኽ አላህ ፪ ኸምዚ ይብሉ: “ዝኾነ ይኹን ሰብ ንሓው <አታ ካፊር!> እንተይሉዎ (እታ ቃል) አብ ሓዲአም ትዓርፍ።”

ብዛዕባ መፍረስቲ መን ፅሒፉ?
 ብዛዕባ ፊቅህ ዝፀሓፈ ኩሉ ትሕቲ “መርተድ ዘለዎ ፍርዲ” ዝብል ርእሲ መፍረስቲ ዘኪሩ እዩ። ዓርሱ ዝኸአለ ኪታብ ገይሩ ንምውፃእ ግን ፈላማይ እዩ።

ብዛዕባ መፍረስቲ በቲ ግብረን ገብራይን ፍልልይ ኣሎ ዶ?

እወ! ግድን `ባ! ምኽንያቱ ኣብ ኩፍሪ ዝዓረፈ ኩሉ ፍርዲ ኩፍሪ ዝዓርፈሉ ኣይኮነን። ብውልቃውነት ካፈር ንኸበሃል መርትዖ ኸበፅሕን መደናገሪ ኸለዓለሉን ይግባእ። ረቢ ይርሓመሉ `ሞ ዕለማ ናይ ሸይኽ `ውን እዚ ዘይኮነ እተን መፍረስቲ ብምጥንቃቅ ኡመተል ኢስላም ምምይያጥ (ነሲሓ ምግባር) እዩ።

ብዛዕባ መፍረስቲ ካብ ዝተምሃረ እንታይ ይግባእ?

ሙስሊም ንባዕሉ ክጥንቀቅን ስግኣት ኸቲድረሉን ንኸልኣት `ውን ከጠንቅቅ ይግባእ። ውልቃዊ ፍርዲ ንምሃቡ ግን ናብ ዓበይቲ ዑለማታትን ሸሪዓዊ ዳያኑን ምምላስ ይግባእ።

ልዑል ኣላህ ኸምዚ ይብል፡ {ካብ ዓሌትኩም ዝኾነ ዘጓንፈኩም ዝሕይሎ፣ ናታትኩም (ምእማን) ምሒር ድላዩ ዝኾነ ፣ ንኣመንቲ ራህራህ ኣዝዩ ዝሓዘን ልኡኽ ብርግፅ መዲኡልኩም። ንድሕሪት እንተይሎም <ኣላህ ይኣኽለኒ እዩ፤ ብዜካኡ ኻሊእ ኣምላኽ ዩለን፤ ብኡ ይምካሕ! ንሱ ናይቲ ዓብይ ዓርሻ ጎይታ እዩ>በል። (ተውባ 128)

ቀዳማይ መፍረሲ

ብመግዛእቲ ንኣላህ ሸርካ ክትገብረሉ፡ ልዑል ጎይታና ኸምዚ ይብል {ኣላህ ንዑኡ መሻርክቲ ክግበረሉ ኣይምሕርን እዩ። ካብዚ ወፃኢ ንዘሎ (ሓጢአት) ንዘደለዎ ይምሕር።...} (ኣን-ኒሳእ 48) ብኸሊእ ቃሉ {...እነሆ! ብኣላህ መሻርኸቲ ንዝገብር ሰብ ኣላህ ጀነት ንዑኡ ብርግፅ ሓራም ገይርዎ። መንበሪኡ ሓዊ እዩ። ንዚሊማት ድማ ረዳኢ ዮብሎምን} (ኣል-ማኢዳህ 72) ንኸሊእ ኢልካ ምሕራድ `ዉን ካብኡ እዩ። ንኣጅናን ወይድማ ንቀብሪ ከምዝሓርድዎ ዓይነት ማለት እዩ።

ዓይነታት ሸርኪ

ንኡሽተይ
እንታይነቱ፡ ኣላህ ሰበብ ንዘይገበሮ ሰበብ ምግባርን ናብ ዓብይ ሸርኪ ዘብፀሕን ኩሉ።

ዓብይ
(ሸይኽ ዝደለይዎ `ውን ነዚ እዩ)
እንታይነቱ፡ ካብ ብዜካ ኣላህ ነዚኣ ዓለም ብምምሕድዳር ሕቡእ ክእለት ከምዘለዎ ወይ ኸዓ ጥቅሚ ምምፃእ ይኹን ሕማቅ ንምትራፍ ብኢዱ ከምዘሎ ምእማን።

- ካብ መንገዲ (ኢስላም) ኣየውፅእን
- ፍሉይ ስራሕ ጥራይ እዩ ዘጥፍእ
- ደምን ንብረትን ሓላል ኣይገብርን
- ዘልኣለም ጀሃነም ዝገብር ኣይኮነን
- (ካብ ዝፍለየሉ) ብሸሪዓ “ንኡሽተይ” ተባሂሉ ዝተገለፀ
- ብሸሪዓ ሸርኪ ወይ ኩፍሪ እንተተባሃለ `ውን ነቲ ዓብይ ብዝግለፀሉ ቋንቋዊ ኣገላልፃ ብ (ሀ) ዘይኮነ

- ካብ መንገዲ ኢስላም የውፅእ
- ሙሉእ ስራሕቲ ዮዕንው
- ደምን ንብረቱን ንዝምልከቶ በዓል ስልጣን ሓላል ይገብረሉ
- ንዘልኣለሙ ኣብ ዉሽጢ ጀሃነም ይገብር
- (ካብ ዝፍለየሉ) ብሸሪዓ “ዓብይ” ተባሂሉ እንተተገለፀ
- ዓብይ ምኽኑ ብዝሕብር ቋንቋዊ ኣገላልፃ ብ (ሀ) እንተተሓቢሩ

ነዚ ዓብይ ሸርኪ ምሕረት ይግበረሉ ዶ?

ዘይተጠዓሰ ከምዘሎ እንተሞይቱ ምሕረት ኣይግበረሉን። ምኽንያቱ ልዑሉ ኣላህ ኸምዚ ስለዝበለ፡ {ኣላህ ንዑኡ መሸርክቲ ክግበረሉ ኣይምሕርን እዩ።...} (ኒሳእ 48) ተጣዒሱ ተውባ እንተገይሩ ግን ምሕረት ይግበረሉ እዩ። ልዑል ጎይታና ዝስዕብ ስለዝበለ {«ኣ! ኣንቱም ብነፍስኹም ወሰን ዝሓለፍኩም ባሮት! ካብ ሕዝነት ረቢ ተስፋ ኣይትቋረፁ፤ ኣላህ ንሓጢአት ኩሉ ይምሕር እዩ። ንሱ ከ ራህራህ ዝሓዘን ጎይታ እዩ።» > በሎም} (ዙመር 53) እዚ ዝኾን ግን ፀሓይ ብመጽተዊኣ ክሰብ ዘይወፀት እዩ። ነብዩ ☞ ኸምዚ ስለዝበለ {"ተውባ ክሰብ ዘይተቋረፀት ሂጅራ ምግባር ኣይቋረፅን፤ ተውባ(ተጣዒስካ ንስሃ) `ውን ኣይትቋረፅን ፀሓይ ብመጽተዊኣ ክሰብ ትወፅእ።"} ወይሉ ካብ ኣፍ ሞት ክሰብ ዝኸውን፤ ማለት ሩሕ ትወፀሉ እዩን። ልዑል ኣላህ ኸምዚ ይብል {ንስሃ ምቅባል `ውን ሓጢአት ንዝሰርሑን ሞት ኣብ ዝመፀም እዩን«ኣነ ሕጅ ተጣዒሰ»ንዝብሉን... ኣይኮነትን።...}(ኒሳእ 18)

ዓይነት ኸልኩል ነገራት

ደቀቅቲ
ብሽሪዓ ፍሉይ መቅፃዕቲ ዘይተዘከረሉ ሓጢአት ኩሉ

ከበድቲ ሓጢአት
ንዝገበረ ርግማን፣ ካብ ራሕመት ጎይታ ምርሓቅ፣ ካብኡ ምፅራይ፣ "ካብ ካፊሮም/ካብቶም ሙሽሪኪን እዩ" ብዝብልን ብዝኣምሰሉን መቅፃዕቲ፤ ወይ ድማ ካብ ሙስሊም ኣይኮነን ዝተበሃለሉ ወይ ኸዓ ምስ ሕማቅ እንሰሳት ዝተማሳሰለሉ ኩሉ እዩ።

ንኡሽተይ ሸርኪ
ካብ ዓብይ ሸርኪ ዝነኣሰ ካብ ከቢድ ሓጢአት ግን ዝኸበደ እዩ።

ዓብይ ሸርኪ
እቲ ከቢድ እዩ።

ዘለዎ ኢሰላማዊ ፍርዲ
ብተውባ ተጣዒስካ ምምላስ ግድን እዩ። ነብዩ ☞ (በብሓዘኑ ኩሉ እናኸደት ትበኪይ እንተዘይተጣዒሲ...) ብኸሊእ ሓዲሥ (እቶም ከቢዳት እንተተራሒቆም...) ስለዝበሉ

ዘለዎ ደረጃ
ደፈላለይ፤ ነብዩ ☞ "ናይ ከቢዳት ኸቢድ (ሓጢአት)... " ስለዝበሉ

ዝገበሮ ሰብ፡
ኢማኑ ዘይተማልኹ ሙስሊም ወይ ድማ ብኢማኑ ሙስሊም ብሓጢአቱ ኸዓ ዓመፀኛ እዩ። ብመጠን ዘለዎ ኢማን ይፍቶ፤ ብመጠን ዘለዎ ሓጢአት ይፅላእ። ሓጢአቱ ኣብ ዝገብረሉ እዩን ሓቢርካ ኣይኸውንን

ብዝሓቱ
ብቁፅሪ ተዘይተዓ ቀበ `ውን ልዕል ኢሉ ብዝተሓበረ መሪሕ ቃል ይዕቀብ

ዓይነታት ማሕረድ

ፍቁድ

ንስጋ፣ አጋይሽ
ንምትእንጋድ፣ ንመሸጣ
ኢልካ ምሕራድ

ብዜካ አላህ ንኻሊኦ ኢልካ ምስ

ምፍታውን ምዕባይን ምሕራድ

(ድላይ ሸይሽ `ውን እዚ እዩ)

ዓብይ ሸርኪ እዩ።
ንአጅናን ንሰባት ቀብሪ
ኢልካ ምሕራድ ከም
ማለት እዩ።

ንአላህ

እቲ ብሸሪዓ ዝድለ
ዓይነቱ እዩ፤ ከም ሃድይ፣
ኡዱሊድን ሶደቃን ዘበለ።

ኸልአይ መፍረሲ

አብ ሞንጎኡን አላህን ብዱዓ ዝፀውዖምም፣ ሸፋዓ (ዕርቂ ረቢ) ዝሓቶም፣ ዝምከሐሎም ዝኾኑ ሞንጎኛታት ዝገበረ ካፈር ንምኳኑ ኢጅማዕ (ሓድነት ድምዳ ዑለማታት) ዘለዎ እዩ።

ዓይነታት ሸፋዓ (ዕርቂ ረቢ)

ብዜካ አላህ ኸሊእ ብዘይኸእሎ

ዉጉዝ ዝኾነት
(ድላይ ሸይኽ `ውን እዚ እዩ)
እዚአ አላህ ዉጉዝ ዝገበራን አላህ እምበር ብዘይኸእሎ ሰባት ካብ ብዜካ አላህ ዝደልዩዎ እያ፤ ዓብይ ሸርክ ድማ እያ።

ዝፀንዓት
አላህ ንባዕሉ ዘፀነዓን ካብ ብዜካኡ ዘይትድለን እያ፤ ዝስዕቡ ቅድመ ኩነታታ እዮም
(1) ንሸፋዓኡ አላህ ዝፈቀደ ምኳኑ
(2) ሸፋዓ ንዝገብሮ ሰብ አላህ ዝፈትወሉ ምኳኑ
(3) ሸፋዓ ንዝግበረሉ `ውን አላህ ዝፈተወሉ ምኳኑ

ፉጡራት ብዝኸእሎዎ
አርባዕተ ኩነታት እንተተማሊኡም ይፍቀድ እዩ
(1) ዘሎ/ቀረባ ክኸውን
(2) ብህይወት ዘሎ ምኳኑ
(3) ዝኸእል ምኳኑ
(4) ሰበብ ተገይሩ ኸተሓዝ ይግባእ

ከም ብሓፈሻ ናይ ልኡኻት፣ ነብያት፣ ናይ መልአክን ናይ ቆልዑትን ሸፈዓ
(1) ንዝያዳ ደረጃ በዓል ተውሒድ ዝግበር ሸፈዓ
(2) ንዓዛብ ዝተብሃለ በዓል ተውሒድ ንኸይኣቱ
(3) ናብ ዓዛብ ዝአተወ በዓል ተውሒድ ንኸወፀእ

ንነብዩ ፤ ጥራይ ዝኾነ
(1) ዓባያ ሸፋዓ
(2) ነብዩ ፤ አቡጣሊብ መቅፃዕቱ ንክቅነሰሉ ዝገበሩዎ ሸፈዓ
(3) ማዕዖ ናይ ጀነት ንክኸፈት ዝገብሩዎ ሸፋዓ

ዝኾነ ሰብ ንሓው "ዱዓ ግበረለይ" ምባሉ ልክዕ ድዩ?

ምስዚኣ ድልዩቱ ዝኾነ ዓይነት ዓሚቅ ደላይነት ዘለዎ እንተኾይኑ እዚ ካብ ዓይነታት ንኡሽተይ ሸርኪ ሓደ እዩ። እዚ ዝተደለዩ ብህይወት ካብ ዘሎ፣ ቀረባን ዝኸእልን ሰብ ኮይኑ ከም ሰበብ ዝተሓዘ እንተኾይኑ ግን ዝከአል እንተኾነ `ውን ምግዳፍ ይብልፅ።

ተወኩል

ዝተሓንፀፀ ሰበብ ምስ ምብጻሕ ሙሉእ እምነትካ ኣብ ረቢ ጌርካ ክትተኣማመን ማለት እዩ።

ፍቁድ

ሙሉእ ዝኾነ (ዓርስኻ ምንእኣስ ዝተወሰኸ) ደላይነት ዘይብሉ ኮይኑ ግን ብህይወት ናብ ዘሎን ዝኸእልን ሰብ ዋህንኻ ምፅጋዕ ማለት እዩ፤ ዝኾነ ነገር ንኸዕድገልካ ተወካሊ ከምትገብሮ ማለት እዩ

ንኡሽተይ ሸርኪ

ምስሙሉእ ዝኾነ (ዓርስኻ ምንእኣስ ዝተወሰኸ) ደላይነት ብህይወት ኣብ ዘሎ ሰብ ዋህንኻ ምፅጋዕ ማለት እዩ፤ ንሸሻይካ ዋላ`ኳ ብህይወት ይኹን ልዕሊ ሰበብ ገይሩ ከም ምፅጋዕ ዘበለ።

ንብዜካ ኣላህ እንተተዋሂቡ ዓብይ

ሸርኪ ዝኾነሉ

(ድላይ ሸይኽ `ውን እዚ እዩ)

ዓርስኻ ተነኣእሱሉን ባርያ ትኾነሉን ዓይነት ተወኩል። ጥቅምን ጉድኣትን ኣብ ኢዱ ከምዘሎ ጌርካ ሙሉእ ዝኾነ ምፅጋዕ። ንሙውታት ዓርስኻ ከምምንእኣስን ምፅጋዕን

"ብገላ እፅጋዕ/እምካሕ" ወይላ "መመከሒዮይ ኣላህ ካብኡ ድማ እገላ" ምባል ይከአል ዶ? ኣየናይ ኹ እዩ እቲ ልክዕ?

"ብገላ እፅጋዕ/እምካሕ" ይኹን "መመከሒዮይ ኣላህ ካብኡ ድማ እገላ" ምባል ኣይፍቀድን። ምኽንያቱ እዚ ተወኩል ብዜካ ኣላህ ዘይግበኦ ስራሕ ናይ ልቢ እዩ። እኳ ደኣስ እቲ ዝሓሸ "እገላ ተወካሊዮይ ገይረ" ማለት `ውን ዋህነይ ሂቡዮ በል። ክምቲ ነብዩ  `ውን ገላ ብፆቶም ንፍሉይ ይኹን ሓፈሻዊ ዋህነይ ይውክሉዎም ዝነበሩ ማለት እዩ።

ሰልሳይ መፍረሲ

ሙሽሪኪን ካፊር ምኪኖም ዘየተቀበለ፣ ወይ ድማ ካፊር ንምኪኖም ዝትጣራጠረ ወይ ፍጥረት ሙን መንገድም ቅኑዕ ገይሩ ዝሕስቡ ካፊር እዩ።

ሙሽሪኪን ከም ኢስላም ዘለዎም ፍርዲ?

ፃውዒት ነብይና ፤ በዓሉዎ ዘይኣመነ ኩሉ ዓብይ ሸርኪ ዝገበረ ካፊር እዩ። ኣላህ ኸምዚ ስለዝበለ {ከብ ብዜካ ኢስላም ኸሊእ ሃይማኖት ንዝደሊ ሰብ ዝቅበሎ ዩሉን። ብመወዳእታ ዓለም ፍጥረት ከብቶም ዝተሰሩ እዩ።} (ኣሊዒምራን 85)

ኣህሉል ኪታብ (ክርስቲያናትን ኣይሁዳትን) ከብ ሙሽሪኪን ድዮም?

እወ! ብነብዩ ፤ ዘይኣመኑ ኣህሉል ኪታብ ከብ ሙሽሪኪን እዮም። ኣላህ ኸምዚ ስለዝበለ፣ {ከብቶም መፅሓፍ ዝተወሃቡ ሰባት እቶም ብኣላህን ብመወዳእታ መዓልትን ዘይኣመኑ፣ ኣላህን ልኡኹን ሓራም ንዝገበሩዎ ሓራም ዘይገብሩን እቲ ቅኑዕ መንገዲ ዘይተቀበሉን ትሕቲ ሰብ ዝተሰሩ ኮይኖም ግብረ ክሰብ ዝኸፍሉ ተቃላሲዮም።} (ተውባ 29) ነብዩ ፤ ኸምዚ ስለዝበለ “ብዛዕባይ ሰሚር ዘይኣመነ ዝመውት ዋላ ሓይ ክርስቲያን ወይ ኣይሁድ ዩሉን ከብ ሰባት ሓዊ ዝኾነ ጥራይ እንተኾነ እምበር”

እዚ ክበሃል ከሎ ቃል ንዝኣተውናሎም ቃልና ኣይንመልኦምን ማለት ድዩ?

ቃል ንዝኣተውናሎ ማ ድላይ ረቢ ንኸንረከብ ቃልና ምምላእ ግድን እዩ። ልዑል ኣላህ ኸምዚ ይብል፣ {ንዓኸትኩም ብቃሎም ክሰብ ዝፀንዑልኩም ብቃልኩም ፅንዑሎም። ኣላህ ጥንቁቃት ይፈቱ እዩ።} (ተውባ 7) ሰባት ብመሰረት ምስ ሙሽሪኪን ዘለዎም መነባብሮ ስለስተ ዓይነት እዮም።

ብበዓላቶም፣
ብምድላዎቶም፣
ብስነስርዓታቶም
ኩሉ ዝሸረኹዎም
ሰባት

ብምቅታል፣
ብዓመፅ፣
ብተንኮልን
በትሪን ወሰን
ሕልፍ ዝብሉ
ሰባት

ኣህሉሱና ወልጅማዓህ ዘለዉሉ ማእኸለዎይ መንነት፣ ብኣዕያይምን በዓላቶምን ዘይምሸራኽ፣ ክንድዝኣለውልና ቃሎም ንሕልውሎም፣ ወሰን ዘይሓለፍና ብዕዳጋን መሸጣን ንነባበሮም፣ ናብ ተውሒድ ፍጥረት ንገብረሎም።

ራብዓይ መፍረሲ

ዝኾነ ደኹን ዓይነት መምርሒ ካብ ናይ ነብዩ ፤ መምርሒ ብዝሓሸ ዝተማልኸ ገይሩ ዝኣምን፣ ወይ ድማ ናይ ኻልኣት ሕግታት ካብ ናይ ነብዩ ፤ ሕግታት ዝሓሸ ገይሩ ዝኣምን - ከምቶም ስራሕቲ ሰብ ዝኾኑ ሕግታት ካብ ሕጊ ነብይና ፤ ዘብልጹዎ ዓይነቱ - ካፈር እዩ።

ዓይነታት ብሰብ ስራሕ ሕግታት ምፍራድ

አላህ ዘውረዶ ሕጊ አፀቢቆም ኸሕዙዎ ዝግባእ ንሃገራት ደኹን ነቶም ሰባት ዝጠቅም ንሱ እዩ ኢሉ ምስ ምእማኑ ሰብ ስራሕ ዝኾነ ሕጊ ንነፍስያኡ፣ ስልጣን ደልዩን ብዝኣምሰሉን ምኽንያታት እንተቀዲሙዎ እዚ ከቢድ ዘይኾነ፤ እቲ ንኡስ ዝኾነ ኸሕደትን ዓመፅን እዩ። ብምኽንያት እዚ ሕጊ ናይ ሙስሊም መሰል እንተጥሒሱ ግን ሕልፊ ዓመፅ ይኾነሉ። ከምኡ ውን ናብቲ ካብ መንገዲ ዘውፅኦ ዓብይ ኸሕደት ውን ዘብፅሖ እዩ።

ሕጊ ናይ አላህ አይዕርይን ብዝብል እምነት ሰብ ስራሕ ሕጊ ካብ ናይ አላህ ሕጊ ምቅዳም እዩ። እዚ እምነት ዘለዎ እንተኾይኑ ካብ ኢስላም ዘውፅኦ ዓይነት ዓብይ ኸሕደት ገይሩ ኸሒዱ እዩ። ልዑል አላህ ኸምዚ ይብል {ብዜካኡ ኻሊ እ አምላኽ ዘየለ ጥራይ ንኸግዝኡ እምበር ዘይተአዘዙ ምስ ምኪኖም ፈላጣቶምን መለኰሴታቶምን፣ መሲሕ ወድ መርዖም ውን ብዜካ አላህ አምላኽ ገይሮም ሒዘም። ካብ ዘሻርኹዎ ኩሉ ዝፀረዩ እዩ።}(ተውባ 31)

ሓምሻይ መፍረሲ

ነብዩ ﷺ ሒዞም ካብ ዝመጡዎ (መምርሒ) ሓንቲ እኳ እንተጸሉዉ ዋላ ዝሰርሐሉ እንተኾይኑ ውን ብዘየገድስ ካፈር እዩ።

ነዚ መፍረሲ መርትዖና

ልዑል ኣላህ ኸምዚ ይብል፡ {እዚ ኣላህ ንዘውረዶ ዝጸልኡ ብምኳኖም እዩ። ስለዚ ስራሕቶም ኣዕነዎ።} (ሙሐመድ 9) ኸምኡ ውን {ብጎይታኽ ይምሕል! ኣብ ሞንጎኡም ብዝተካትዑሉ ክሰብ ዘፍርዱኻ፤ ካብኡ ብዝሃብካዮም ፍርዲ ድማ ኣብ ውሽጦም ሕልኽላኽ ብዘይብሉ ክሰብ ዝቅበሉን ሙሉእ ተአዛዝነት ክሰብ ዝእዘዙን (ኣይኣምኑን እዮም)።} (ኒሳእ 65) ብኸሊእ ቃሉ ውን {ኣላህ ንኸምራሕ ንዝደለዮሉ ልቡ ንኢስላም ዝተፈትሐ ይገብረሉ። ንኸጋገይ ንዝደለዮሉ ድማ ልቡ ጸቢብን ናብ ሰማይ ንምውፃእ ኸንድዝቃለስን ፅጉም ይገብረሉ። ብኸምዚ ኣብዞም ዘይኣምኑ ረኽሲ ይገብረሎም።} (ኣልኣንዓም125)

ንኣላህ ክትብል ምፍታውን ምፅላእን፡
ንኣላህ ክትብል ምፍታውን ምፅላእን ካብ ግቡኣት ብሕልፊ ካብ እሙን ናይ ኢማን ኣግማድ እዩ።

ንኣላህ ኢልና ክንፎቱ ግቡእ ዝኾነልና እንታይ እዩ?

ኣላህ ዝሕጎሰሉ ስራሕ ፤ እዚ ኸዓ ከምተውሒድ ዓይነቱ ሸሪዓ ዝመጸሉ ኩሉ ማለት እዩ።

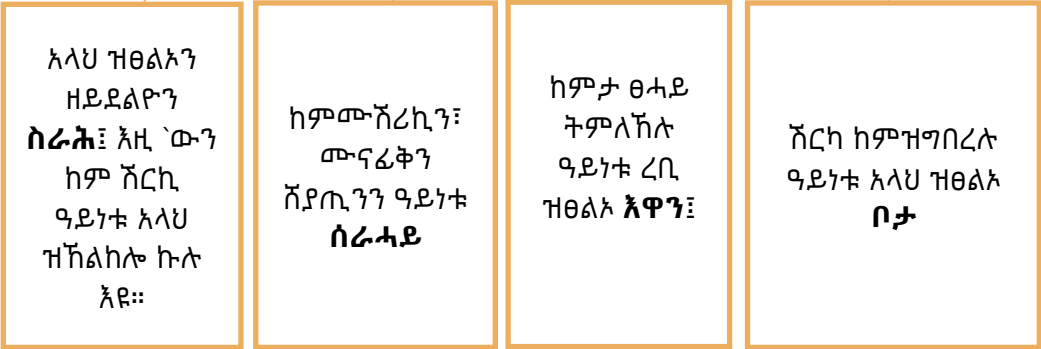
ከም ነብያት፣ ፍሱላት(ልኡኸት)፣ መላእኽቲ፣ ሱሓቦታትን ኩሎም ናይ ተውሒድ ሰባትን ዝኣምሰሉ ብኡ ስራሕቲ ምፍታው

ለይለቱል ቀድርን ናይመወዳእታ ሱሉስ ናይ ለይቲ ዝኣምሰሉን ኣላህ ዝፈትዎም እዋናት

መካን መዲና ነብይናን ዝኣምሰሉ ኣላህ ዝፈትዎም ቦታታት

ንኣላህ ኢልካ ምፅላኡ ግቡእ ዝኾነ እንታይ እዩ?

ዓል ኣነስተይቲ ናይ ሰብኣይ መርዓት ምብዛኡ እንተፀሊኣ ኸሒዳ ሰይ ትበሃል?
 እቲ ወድዓዊ ሓቂ ዓል ኣነስተይቲ ነቲ ሸሪዓዊ ዝኾነ ሕጊ ኣይትፀልእን፤ ይኹን ደኣ ምበር
 ሰብኣያ ኣብ ልዕሌኣ ኸምርዖ ኣይትደልይን፤ እዚ ድማ ዘይትንቀፈሉ እዩ።

ሻድሻይ መፍረሲ

ካብ ነብዩ ﷺ ሃይማኖት ብዝኸነ ነገር ወይ ድማ ብዓስቢ ረቢ ወይ ሎን ብመቅፃዕቱ ዝሕጽጽ ካፈር ኮይኑ እዩ፤ ነዚ መርትዖና ዝስዕብ ቃል ኣላህ እዩ፡ {...«ብኣላህ፣ ብዓናቅፁን ብልኡኹን ትሕጽጽጹ ዲኹም ኔርኩም?» በሎም። (65) ሰብብ ኣይትግበሩ፤ ብርግፅ ድሕሪ ምእማንኩም ኸሒድኩም ኢኹም።...} (ኣት-ተውባህ 65-66)

ዝሕጽጽ ሰብ፡

ትርጉሙን ዘለዎ ፍርዲን
 ምሕጽጽ ማለት ዝኸነ ሰብ ዘለዎ ነገር ንሰባት መስሐቂ ምግባር ማለት እዩ። ዝሕጽጽ ሰብ ወይ ድማ ፀራፊ ሰብ ዘለዎ ፍርዲ ሓቂ ናይ ዝገደፈ ካፈር ዓይነት ካብ መንገዲ ዘውፅእ ኸሕደት ኸሒዱ እዩ። ባዕሉ ድማ - ረቢ ይሓልወና ምበር- ንዘልኣለም ኣብ ውሽጢ ጀሃነም ይነብር። ኸፅረፍ ዝሰምዐ ሎን ንኸነቅፍ ወይ ከዓ ካብቲ ኸባቢ ክርሕቅ ይግባእ፤ ብዘይ ምንቃፍ ዝርኢ ከም ፀብፃቢ ዓይነቱ ሎን ኸምኡ እዩ። ልዑል ኣላህ ኸምዚ ስለዝበለ {ዓናቅፅ ናይ ኣላህ ክኸሕዱላን ክሕጽጽላን እንተሰሚዕኹም ብኸሊእ ዕላል ክሰብ ዝኸነ ምስኡም ኮፍ ኣይትበሉ። ሸዑ ንስኹም ሎን ከማቶም ኢኹም ፤ ዝብል ኣብ ልዕሌኹም ኣብ ውሽጢ መፅሓፍ ኣውረደ።...} (ኒሳእ 140)

- ናቱ ተውባ ተቀባልነት ዝረክብ ብዝስዕቡ ቅድመ ኩነታት እዩ፡**
- ንኣላህ ብዝገባእ ኸሞጉስ
  - ኸሕጽጽ ካብ ዝነበረሉ ንባዕሉ ኸፅረይ
  - ምእንታን ሓቀኛ ምኃኑ ንርዳእ ጣዕሳኡ ብሩህ ምግባር
- ንልኡኸ ኣላህ ዝፀረፈ ግን ዋላ እቲ ጣዕሳኡ ኣላህ ዝቅበሎ እማኑ እንተኸነ ሎን ሓላፍነቱ ዘለዎ ሰብ ግን ይቀትሎ እዩ።

ዘረቡሉ ብተዘዋዋሪ ኩፍሪ ዘትሕዝ እንተነይሩ ኸ ካፈር ይኸውን ድዩ?
 ብሩህ ይግበረሉ ሞ እንተተጣዒሱ ንገድፎ ፤ እንተዘይኸነ ግን ዋኒኑ ናብ ሸሪዓዊ ዳያኑ (ቃዲ)ን ዓባይቲ ዑለማታትን ይለዓል።

ሽውዓይ መፍረሲ

ሲሕሪ - ከምኒ መስተፋቅርን መስተፃርርን ዓይነቱ ስውን የጠቃልል - ወይ ዝሰርሐ ወይ ድማ ዝፈተወ ካፊር እዩ። ነዚ መርትዖና ዝስዕብ ልዑል ቃል ኣላህ እዩ። {«ንሕና ፈተና (ጥራይ) ኢና ኣይትኸሓዱ» ክሰብ ዝብሉ ወላ ሓንቲ ኣየምህሩን።} (ኣል በቀራህ 102)

ሲሕሪ

ዘለዎ ፍርዲ

ሲሕሪ ዓብይ ኩፍሪ
እዩ፤ ልዑል ኣላህ
ኸምዚ ስለዝበለ {...
«ንሕና ፈተና (ጥራይ)
ኢና ኣይትኸሓዱ»
ክሰብ ዝብሉ ወላ
ሓንቲ ኣየምህሩን።...}
(ኣልበቀራ 102)

- ምልክታት ሳሒር(ጠንቋሊ)**
- ምጥሓስ ቅድመ ኩነታት ሸሪዓዊ ሩቃ
  - ቁርፅራፅ ፊደላት ምፅሓፍ፤ ብዘይፍለጥ ቋንቋ እሂን ምሂን ምባል
  - ኮኸብ ምርኣይ፤ ከብዲ ኢድን ፍንጃንን ምንባብ
  - እናኣሰሩ ቱፍ ምባል
  - መስተፋቅርን መስተፃርርን
  - ሕሙም ሓራም ንኸገብር፤ ሶላት ንኸገድፍ ወይላ ቢስሚላህ ዘይበለ ማሕረይ ንኸተርይ ምእዛዝ
  - ሸም ኣይ ምሕታት
  - ዒልመል ቀይብ (ካብ ስምዒት ህዋሳት ንላዕሊ ዝኸነ ፍልጠት) ይፈልጥ እዩ ምባል

ናብ ጠንቋሊ ምኽድ ዘለዎ ፍርዲ

ናብ ጠንቋሊ ምኽድ ክንብል ከለና ምስኡ ኮፍ ምባል ፤ ወይላ ሰብ ወይ ኸዓ ደብዳቤ ምልኣኹ እዩ። ከምኡ ስውን “ስነ ኸዋክብቲ”፤ ንባብ ከብዲ ኢድን ፍንጃንን ዝመሓለለፈሉ ቲቪ፣ ዌብሳይት፣ ጋዜጣ ምርኣይ ስውን ኸምኡ እዩ። ከምቲ ብሓዲሥ ዝመፀ ናብ ጠንቋሊ ዝኸደ ሰብ ሶላት ኣርባዓ መዓልቱ መቅቡል ኣይኸነሉን፤ ብዘዕባ ዝተዛረበ እማን ኢሉ ዝተቀበለ ግን ነቢዩ ﷺ ኸምዚ ኢሎም እዮም። {ናብ ጠንቋሊ ከይዱ ንዝተዛረበ እማን ኢሉ ዝተቀበለ ኣብ ልዕሊ ሙሓመድ ብዝወረደ (መምርሒ) ኸሒዱ እዩ።} ካብዚ ናፃ ዝኸውን ንምንቃፍ ዝኸደ ጥራይ እዩ።

**ናይ {መፍረስቲ ኢስላም}
መብራህርሂ**

ሲሕሪ ምዕናው
እዚ ክንብል ከለና ሲሕሪ ካብ ዝተገበረሉ ሰብ ዝተገበረሉ ሲሕሪ ምፍታሕ
ማለት እንትኾውን፤ ዓይነታቱ ድማ፡

ኸልኩል
ዝኾነ ዓይነት ሲሕሪ እንተሊይዎ፤ ብዛዕባኡ
ነብዩ ፳፭ {ካብ ስራሕቲ ሸይጣን እያ} ኢሎም
እዮም

ሸሪዓዊ
ስርዓት ሸሪዓ ብዝሓለወ ሩቃ፤
ፍቁድ ብዝኾነ መድሓኒትን
ብዱዓእን ዝግበር እዩ።

ሸምናይ መፍርሲ

(አብ ሞንጎ ፅልኢ ሙስሊማትን ሙሽሪኪንን) ንሙሽሪኪን አብ ልዕሊ ሙስሊሚን ሓገዝን ረድኤትን ምግባር። መርትዖና ዝስዕብ ቃል አላህ እዩ። {...አብ ሞንጎኹም ረዳኢ ገይሩ ዝሕዘም ንሱ ምስኦም እዩ። አላህ ዓመፅቲ ዝኾኑ ህዝብታት አዩቅንዕን።}(አል ማኢዳህ 51)

ንሙሽሪኪን አብ ልዕሊ ሙስሊሚን ሓገዝ ምግባር
ዝኾነ ሙስሊም ግቡኡ ካብ ሙሽሪኪን ምስቲ ሃይማኖቶም ምፅራይን ብናታቶም ሃይማኖት ምኽሓድን ከምኡ 'ውን ሰባት ተውሒድ ምስ ሃይማኖቶም ምፍታው እዩ። ኩፍሪ ዝፈተወ ወይላ ዝተሓገሰሉ ወይ 'ውን ቦቲ ዘለውሉ ሓገዝ ዝገበረ ካብ መንገዲ ኢስላም ብዘውፅእ ዓይነት ዓብይ ምኽሓድ ካፊር ኮይኑ እዩ።
ከምቲ ዘሎ ወድዓዊ ሓቂ ንሙሽሪኪን ሓገዝ ምግባር ከማና ክልተ ዓይነት እዩ።

ድሕሪ እምነት ምጥላምን ኩፍሪን ዝኾነ
ንሙሽሪኪን ብምፍታውን ንሙስሊሚን ብምፅላእን ልዑል ምኽኒኖም ብምድላይን ንሙሽሪኪን ልዕሊ ሙስሊሚን ንክኾኑ ሓገዝ ምግባር

ካብ መንገዲ ኢስላም ዘዋውፅ
ብዜካ ንሙሽሪኪን ምፍታውን ንሙስሊሚን ምፅላእን ዘይኾነ ንዱኒያዊ ረብሓ

ታሸዓይ መፍረሲ

ልክዕ ከምቲ ኸዲር ካብ ሙሳ ☞ ሸሪዓ ወዲኡ ዝነበረ ንገለ ሰባት 'ውን ካብ ነብዩ ሙሓመድ ☞ ሸሪዓ ኸውፀ ይኸእሉ እዮም ኢሉ ዝአምን ካፊር ኮይኑ እዩ።

ገለ ሰባት ካብ ሸሪዓ ሙሐመድ ንኸወፁ መሰል ኣለዎም ኢሉ ዝአምን፡

ብመሰረት ሓድነት ቃል ዑለማታት ኢስላም ካብ መንገዲ ዘውፅእ ዓይነት ዓብይ ኩፍሪ ኸሒዱ እዩ። ብሩህ ተገይሩሉ ተጣዒሱ ዝምለስ እንተኾይኑ ተውባ ንኸገብር ይሕተት እንተኣብዩ ይቅተል። ልዑል ኣላህ ኸምዚ ይብል፡ {{አ! ኣንታ ሙሐመድ!} በሎም ኢኹ፡- «አ! ኣንቱም ሰባት! ኣነ ናብ ኩላትኹም ዝተለኣኸኩ ልኡኽ እዮ።} (ኣል ኣዕራፍ 158) ነብይ ንኸምዚ ኢሎም "ኣወይ ሙሳ ብህይወት ተዝህሉ ኔሩ ብዜካ ንዓይ ምስዓብ መማረዒ ኣይምሃለዎን ኔሩ።" ዓውዒት ነብይ ንኸበፀሎም ኣህሉል ኪታብቲ 'ውን በዚ ይጠቓለሉ እዮም፤ ከምቲ ኣቀዲምና ዝረኣናዮ ሙሸሪክ ብምኸኒዮም። ኸዲር ካብ መንገዲ ሙሳ ወዲኡ ድዩ ኸ? ናይ ኸዲር ካብ መንገዲ ሙሳ ምውፃእ ፅኑዕ ኣይኮነን። እንተፀኒዑ 'ውን ምናልባሽ ካብ ህዝቢ ሙሳ ስለዘይኾነ ክኸውን ይኸእል። ነብይ ዝለኣኸ ናብ ህዝብታቱ ጥራይ እዩ ኔሩ፤ ነብይና ድማ ናብ መላእ ወድሰብ ዝተለኣኹ ብምኸኒዮም ዝኾነ ሰብ ካብ መምርሒኡም ኸወፅእ ኣይግበኡን።

ዓሽራይ መፍረሲ

ብዘይመሃሮን ብዘይሰርሐሉን ካብ ዲን ናይ ኣላህ ዝባኑ ዝሃቡ። ነዚ መርትዖና ዝስዕብ ቃል ኣላህ እዩ፡ {ብዓናቅፅ ጎይታኡ ካብ ዝተዘከረን ካብኡ ዝባኑ ካብ ዝሃቡን ሰብ ንላዕሊ ዝበለፀ ዓመፀኛ መን ኣሎ? (ዩላን)፤ ንሕና ካብ ዓመፀቲ ግብረ መልሲ ወሃብቲ ኢና} (ሰጅዳህ 22)

ንዲን ኣላህ ዝባን ምሃብ፡
ልኡኽ ኣላህ ኸምዚ ኢሎም፡ "ኣላህ ኸይሪ ንዝደለዩሉ ፍልጠት ቀሊል ይገብረሉ"። ብኸሊእ ኣበሃህላ ኸይሪ ንዘይደለዩሉ ድማ ዲን ካብ ምምሃር ይዘናጋዕን ዝባኑ ይህቡን። ልዑል ኣላህ ኸምዚ ኢሉ፡ {ብዓናቅፅ ጎይታኡ ካብ ዝተዘከረን ካብኡ ካብ ዝገደፋን ሰብ ንላዕሊ ዝበለፀ ዓመፀኛ መን ኣሎ? (ዩላን)፤ ንሕና ካብ ዓመፀቲ ግብረ መልሲ ወሃብቲ ኢና} (ሰጅዳህ 22) ሰባት ጅሃነም ድማ -ረቢ ይዓቁበና 'ሞ- እቶም ዓመፀቲ እዮም።

ዝባን ምሃብ ከም ኢስላም ዘለዎ ፍርዲ

ካብ ነብዩ ﷺ ዝባን ምሃቡ ብምስማዕ ኮነ ብልቡ ሓቕን ሓሶትን ዘይበለ ብሰንኪኡ ፈታውን ፀላኢን ዘይፈጠረ ሒዞም ንዝመጡዎ ቆላሕ እኳ ብዘይብሉሉ እንተኾይኑ ቦቲ ካብ መንገዲ ብዘውጅሉ ዓይነት ዓብይ ክሕደት ካፈር ኾይኑ እዩ።

ልዑል ኣላህ ኸምዚ ኢሉ፡- {ንዑዳም፡- «ኣላህ ናብ ዘውረዶ (ቁርኣን)ን ናብ ልኡኹን ምጽ» ኣብ ዝበሃሉሉ እዋን ሙናፊቃት ካባኻ ምግላብ ክገልቡ ትረኣም።} (ኒሳእ 61) ኸምዚ `ውን ይብል፡ {ካብ ጎይታኡ መዘከርታ ዝባን ዝህብ ሓይል መቅፃዕቲ ይግበኣ} (ጅን 17)

መዘዘሚ ናይ ሸይኽ

ተገዲዱ ክሰብ ዘይኮነ ነዞም ኣፍረስቲ ዝገብር ብዕላል ይግበር ብዕላ ወይ ኸዓ ፈረሑ ፍልልይ የብሉን። ኩሎም ድማ ሓደገኛ ዝኾኑን ንብዙሕ ግዜ ዝረኣዩን እዮም። ሙስሊም ዝኾነ ሰብ `ውን ክጥንቀቅን ካብ ባዕሉ ስግኣት ክኣድረሉን ይግባእ። ቁጠዐን ናቱን ዘሳቂ መቅፃዕቲን ካብ ዘስዕብ ብኣላህ ንሕሎ። ሶለዋት ረቢና ካብ መላእ ፍጥረት ብሉፅ ብዝኾኑ፣ ብስድራኦምን ብብጻቶምን ይኹን።

ኣብ ሞንጎ እዚኦም መፍረስቲ ፍልልይ የብሉን፡

ፈራሕ
 ዋላ ሓንቲ ዘገደዶ ነገር ዘይብሉ ብሓሶት ኣብ ገንዘቡ ወይላ ኣብ ዘለዎ ደረጃ ንዝበፀሕ ሓደጋ ፍርሒ ኸምዝገበር ሰበብ ዝገብር እዩ። ልዑል ኣላህ ኸምዚ ይብል፡ {ኣብ ሞንጎ ሰባት 'ብኣላህ ኣሚንና ዝብል ኣሎ። ብኣላህ (ብምእማኑ) እንትዕመፅ ናይ ሰባት ፊትና ከም መቅፃዕቲ ረቢ ይገብር። ካብ ጎይታኻ ረድኤት እንተመፂኡ ድማ 'ንሕና 'ኮ ምሳኹም ኢና ኔርና' በሃልቲ እዮም። ኣላህ ቦቲ ኣብ ውሽጢ ዓለም ንዘሎ ዝፈልጥ ኣይኾነን ዶ ኾይኑ?!} (ኣል ዓንከቡት 10)

ናይ ብሓቁ
 እዚ ዝኾነ መፍረሲ ብድልዮቱ ጌሩ እኹል ምኽንያት ዘይብሉ እዩ።

ብዕላልን ቀልድን፡
 ዝኾነ መፍረሲ ይገብርሞ ብዕላል መመኻይ ዝገብር እዩ።

ምግዳድ

ተገዳዳሪ ካብ መፍረስቲ ዝገበረ ካፊር ኣይኾንን። ተገዳዳሪ ብዝተባለ ዑዝሪ ዝኾኑዎ እኹል ምኽንያታት ድማ እዞም ዝስዕቡ እዮም፡

1. ናይ ብሓቂ ዝተገደደ ክኸውን፤ ፈራሕ ወይ ድማ ዘይግደሰሉ እንተኾይኑ ዑዝሪ ኣይህልዎን።
2. ወሰን ዘይምሕላፍ፤ ንኣብነት ብምፅራፍ ካፊር ዝኾነሉ ሓደ ውልቀሰብ ሰብ ንክፀርፍ ኣገዳዳዩ ልዕሊ ሓደ ምፅራፍ ኩፍሪ ይኸነሉ፤ ምኽንያቱ ተገዳዳሪ ዝነበረ ንሓደ ሰብ ጥራይ እዩ ኔፍ።
3. ክንድ ክእለቱ ክፃረር፤ ትኽ ኢሉ ናብ ዝኾነ ኩፍሪ ንዘይምእታው
4. ልቡ ብኢማን ርጉእ ክኸውን፤ ማለት ዋላ ብቃሉ ይበሎ በቲ ብልቡ ዘሎ ግን ርጉእ ኢማን ክኸውን
5. ዝተገደደሉ ናብ ክልኣት ዝመሓላለፍ ፈሳድ ወይ ድማ ንሰባት ምግጋይ ከይህልዎ

ኣገደስቲ መዘኻኽሪታት

ቀዳማይ፡ በዚ ኪታብ ናይ ሸይኽ ድላይ ሰባት ካፊር ምግባር ኣይኮነን፤ እኚ ደኣስ ሰባት ንክፈልጡ፣ ካብኡ ንክርሕቁዎን ጥንቁቃት ንክኾኑን እዩ። ሰባት እንተርሒቆሚ ዘለዎም ኢማን ልክዕን ካብ መሳቀይ መቅፃዕቲ `ውን መድሐኒን ይኸኖም። ከምቲ ክልኣት ሰባት `ውን ንክርሕቁዎ ክገብሩ ከምዝግበኡም። ንሳ ሰባት ንክፈልጡዎን ንክርሕቁዎን ዝግበኡ ዝኾነት ዓባይ ሓደጋ እያ።

ኻልኣይ፡ ናይ ሙስሊም ካብ ሸርኪ ምርሓቅ ሸሪዓዊ ዝኾነ ፍልጠት ብምርካብ እዩ። ነብዩ ﷺ ከምዚ ይብሉ "ኣላህ ከይሪ ንዝደለዩሉ ዒልሚ ቀሊል ይገብረሉ"። ዲንኻ ምርዳእ ካብ ዓበይቲ ግቡኣት ሓደ እዩ። ብምኽንያት እዚ ወድ ሰብ ንባዕሉ ካብ ሸርኪ፣ ቢድዓን ዓመፅን ይዕቆበሉ። ኩልሻብ ብዘዕባ ጎይታኡ ዘለዎ ፍልጠት ክንድዝወሰኽ ብስርሑን ኩነታቱን ኩሉ ኣላህ ንዑኡ ንዘለዎ ምቁፅፃር ግዙእ ምኽኒ ይውስኽ። ወድሰብ ብፍልጠት ልዕል ብዝበለሉ ልክዕ ኢኻላሉ ውን ይውስኽ ኢማኑ `ውን ዝተማልኸ ይኸውን። ገለ ዑለማታት ከምዚ ይብሉ "ፍልጠት ንኻሊእ ኢልና ደሊና ንኣላህ እንተዘይኸይኑ ኢሉ `ምበር ኣብዩና"።

ሳልሳይ፡ ውልቀሰብ ካብዚኣም መፍረስቲ በቲ ሓደ ዓሪፍ መርትዖ ጠጠው ተገይሩሉ ካፊር ዝብል ፍርዲ ካብ ምሃብ ዝዕቅብ ከምዘየለ ክሳብ ዘይተረጋገፀ ካፊር ክበሃል ኣይክእልን። ነዚ ፍርዲ ዝህብ `ውን ንሙስሊሚን ዘመሓድር ኣሚር ወይ ድማ ከም ቃዲ (ዳኛ) ዓይነት ናቱ መተካእታ ክኸውን ይግባእ። መብዛሕቱ ማሕበረሰብ ግን ብኸምዚ ዓይነቱ ዘዕባ ኢዱ ከእቱ ኣይግበኡን።

ራብዓይ፡ ሸይኹ ረቢ ይርሓሙሉ `ሞ ኪታቡ ከምዚ ብምባል ብዲዓ ዛዚሙ። "ቁጠዕ ናቱን ዘሳቂ መቅፃዕቱን ካብ ዘስዕብ ብኣላህ ንሕሎ።" እዚ `ውን ንተምሃሮታቱ ብዘለዎ ሰናይ ሓሳብን ራህራህ መንነትን እዩ። ረቢ ይምሓሮን ዓስቢ ናቱ ዮብዝሓሉን `ምበር ብኹሉ ፅሑፋቱ ከምዚ እዩ።

ዓርስኻ ፈትን

ነዘም ዝስዕቡ ሕቶታት በቲ ዝተወሃበ ቦታ መልሲ ሃበሎም

- 1. ዑለማታት ንምንታይ እዮም ብቢስሚላህ ዝጅምሩ?
  - (1).....
  - (2).....
  - (3).....
  - (4).....

- 2. መፍረስቲ ኢስላም እንታይ ማለት እዩ?

.....

.....

- 3. ዑለማእ ንምንታይ እዮም ሓደ ሓደ ጊዜ መፍረስቲ፣ ሓደ ሓደ ጊዜ ድማ መዝረግቲ ኻሊእ ጊዜ ኹዓ መዕነውቲ ብዝተገለጹ ዝገልጹዎ?

.....

.....

- 4. እዘም መፍረስቲ ሓድነት ዑለማታት ዘለዎም ድዮም?

.....

.....

- 5. እዘም መፍረስቲ ብቁፅሪ ወሰን ዘለዎም ድዮም?

-ወሰን ኣለዎም   -ወሰን ዮብሎምን   - ብቁፅሪ ዘይኾነ ከም ብሓፈሻ ወሰን ኣለዎም

6. ንምንታይ ደአ`ሞ ሸይኽ ዓሰርተ እዮም ኢሎም?

.....
.....

7. ብቁርአንን ብሓዲሥን ዝተጠቐሰ ቁፅሪ ትርጉም ይህልዎ ዶ? ማለት ኣይውሰኽሉን?

.....
.....

8. ንምታይ ከ እዩ ሓደ ሓደ ጊዜ ቁፅሪ ተዘኪሩ ግን ትርጉም ዘይህልዎ?

.....
.....

9. ቁፅሪ ተዘኪሩ ትርጉም ንዘለዎ ኣብነት ግበር?

.....
.....

10. ቁፅሪ ተዘኪሩ ትርጉም ንዘይብሉ ኣብነት ግበር?

.....
.....

11. ሸይኽ ልዕሊ ዓሰርተ መፍረስቲ ከምዘለው ይአምን ዶ?

.....
.....

12. ካብ ኣበሃህላኡ ኣየናይ እዩ ነዚ ዘትሕዘና?

.....
.....

13. ንመፍረስቲ ወሰን ምግባር ይከኣል ዶ?

.....
.....

14. ንመፍረስቲ ኸመይ ወሰን ምግባር ይከኣል?

- (1).....
- (2).....
- (3).....
- (4).....

15. ንምንታይ ኢና ብዛዕባ መፍረስቲ ንመሃር?

.....
.....

16. ብዜካ ሸይኽ ብዛዕባ መፍረስቲ ዝጸሓፈ ኣሎ ዶ?

.....
.....

17. ብዛዕባ መፍረስቲ ኣብ ሞንጎ ስርሑን ሰራሒን ፍልልይ ኣለዎ ዶ?

.....
.....

18. ብኸመይ ይፈላለዩ?

.....
.....

19. ሸይኽ ብዛዕባ መፍረስቲ ብምዝካሩ ድላዩ ሰባት ካፊር ምግባር ድዩ?

.....
.....

20. ብዛዕባ መፍረስቲ ካብ ዝተመሃረ እንታይ ትፅቢት ይግበር?

.....
.....

21. ሸይኽ ብፍላይ ዝደለዎ ኣየናይ ዓይነት ሸርኪ እዩ?

.....
.....

22. ኣብ ሞንጎ ዓብይ ሸርኪን ንኡስ ሸርኪን ከመይ ንፈሊ?

.....
.....
.....
.....
.....
.....

23. ዓብይ ሸርኪ ዝገበረ ሰብ ጣዕሳኡ (ተውባኡ) መቅቡል ድዩ? መዓዝ ከ እዩ መቅቡል ዘይኸውን?

.....
.....

24. ኣዩናይ ኸ እዩ እቲ ኸቢድ ንኡስ ሸርኪ ወይላ ከቢድ ሓጢአት?

.....
.....

25. ንሓጢአት ከቢድ ምኺን መለክዒኡ እንታይ እዩ?

.....
.....

26. ከበድቲ ሓጢአት ብቁፅፅ ወሰን ኣለዎም ዶ?

.....
.....

27. ከቢድ ሓጢአት ዝሰርሐ ሰብ ዘለዎ ፍርዲ እንታይ እዩ? ንፈትዎ ዶ ንፀልኡ?

.....
.....
.....
.....

28. ከቢድ ሓጢአት ምስ ዝሰርሐ ሰብ ዕላል ይግበር ዶ?

.....
.....

29. ከበድቲ ሓጢአት ብደረጃ ይፈላለዩ ድዮም? እንታይ ከ እዩ መርትዖኡ?

.....
.....

30. ከበድቲ ሓጢአት ብሰናይ ስራሕቲ ይጠፍኡ ድዮም? ወይላ ተውባ ግድን እዩ?

.....
.....

31. ክልኩል ነገራት ከንደይ ዓይነት እዮም?

.....
.....

32. ዓይነታት ዓብይ ሸርኪ ግለፅ

- (1).....
- (2).....
- (3).....
- (4).....

33. ዓይነታት ማሕረድ ግለፅ

- (1).....

(2).....

(3).....

34. መዓዝ እዩ ማሕረድ ኣብ ዓብይ ሸርኪ ዝኸውን?

.....
.....

35. ዓይነታት ሸፈዓ ግለፅ

(1).....

(2).....

(3).....

36. ተወኩል እንታይ እዩ?

.....
.....

37. ተወኩል ናብ ክንደይ ይምቀል?

(1).....

(2).....

(3).....

38. “ብገለ እፅጋዕ/እምካሕ” ይኹን “መመከሒዮይ ኣላህ ካብኡ ድማ እገለ” ምባል ልክዕ ድዩ?

- ልክዕ እዩ
- ልክዕ ኣይኮነን

39. እንታይ ከ እዩ ኸብል ዝግበኦ?

.....
.....

40. መሸሪኪን ካፊር ንምኸኖም መርትዖኡ እንታይ እዩ? ኣህሉል ኪታብ ከ ከማቶም ድዮም?

.....
.....

41. እዚ ክበሃል ከሎ ቃል ንዝአተውናሎም ቃልና ኣይንመልከሎምን ማለት ድዩ?

.....
.....

42. ሰባት ከም ቃል ምእታው ናብ ኸንደይ ይምቀሉ?

(1).....

(2).....

(3).....

43. ስራሕ ሰብ ብዝኸነ ሕገ ፍርዲ ምሃብ ናብ ኸንደይ ይምቀል?

.....
.....

44. ንኣላህ ኢልኻ ምፍታው ከም ኢስላም ዘለዎ ፍርዲ እንታይ እዩ?

.....
.....

45. ንኣላህ ኢልና ንፈትዎ መን እዩ? ንኣላህ ኢልና ንፀልኦ ኸ መን እዩ?

.....
.....

46. ዝሕጽጽጽ ሰብ ካብ ኣየናይ ዓይነት ኩፍሪ ይኸውን?

.....
.....

47. ንዝሕጽጽጽ ሰብ (ቅድሚያ ቃዲ) ተውባ ኣለዎ ዶ? ቅድመ ኩነታቱ ኸ?

(1).....

(2).....

(3).....

48. ንነብዩ ፳ ዝፀረፈ ሰብ ዘለዎ ፍርዲ እንታይ እዩ?

.....
.....

49. ፀርፊ (ኩፍሪ) ዝሰምዕ ሰብ ዘለዎ ፍርዲ እንታይ እዩ?

.....
.....

50. ሰሊር ካፊር ንምኸኑ መርትዖኡ እንታይ እዩ?

.....
.....

51. ምልክታት ሰሊር እንታይ እንታይ እዮም?

.....
.....

52. ናብ ጠንቋሊ ምኻድ ዘለዎ ፍርዲ እንታይ እዩ?

.....
.....

53. ናባታቶም ብኸመይ ሞ እዩ ዝኸየድ?

.....
.....

54. ዓነታት ሲሕሪ ብሲሕሪ ምዕናው ግለፅ?

(1).....

(2).....

55. ሲሕሪ ብሲሕሪ ምዕናው ይክአል እዩ ንዝብል ከመይ ንመልሱ?

(1).....

- (2).....
- (3).....
- (4).....
- (5).....
- (6).....
- (7).....
- (8).....

56. ንሙሽሪኪን ምሕጋዝ ዘለዎ ፍርዲ እንታይ እዩ?
.....
.....

57. ንዝኾነ ይኹን ሰብ ካብ ሸሪዓ ሙሓመድ ﷺ ምውፃእ ይፍቀድ ድዩ?
.....
.....

58. ኸዲር ካብ (መምርሒ ናይ) ሙሳ ወዲኡ ድዩ?
.....
.....

59. (ንሃይማኖት ኢስላም) ዝባንኻ ምሃብ ዘለዎ ፍርዲ እንታይ እዩ?
.....
.....

60. ከም ኣባሃህላ ሸይኽ ፈራሕ ኸብል ከሎ እንታይ ንምባል እዩ? ዝተገደደ ንምባል ድዩ?
.....
.....

61. ቅድመ ኩነታት ምግዳድ ግለፅ

- (1).....
- (2).....
- (3).....
- (4).....
- (5).....

62. ብዱዓ ምዝዛሙ እንታይ ኣምዲኡዎ?

.....
.....

63. ኣደ ሙስሊም ከመይ እዩ ካብ ባዕሉ ሸርኪ ዝፈርኹ?

.....
.....